

8. osztály táblázatkezelés (fogalmak)

1. Táblázatkezelés (Spreadsheet Management)

Adatok rendezett világa

A táblázatkezelés egy digitális módszer, amellyel adatokat sorokba és oszlopokba rendezve tárolhatunk, feldolgozhatunk és elemezhetünk. Segítségével gyorsan készíthetünk számításokat, statisztikákat és grafikus megjelenítéseket.

2. Cella (Cell)

A táblázat legkisebb egysége

A cella a táblázatkezelő programok legkisebb egysége, amelyben adatot, számot, szöveget vagy képletet tárolhatunk. Minden cellát egy sor- és oszlopazonosító (pl. A1) jelöl egyértelműen.

3. Oszlop (Column)

Függőleges adatcsatorna

Az oszlop a táblázat függőleges adategysége, amelyet betűkkel azonosítanak (pl. A, B, C). Az oszlop tartalmazhat adatokat, amelyekre számításokat vagy formázásokat végezhetünk.

4. Sor (Row)

Vízszintes adatvonal

A sor a táblázat vízszintes adategysége, amelyet számok jelölnek (pl. 1, 2, 3). Egy sorban többféle adat lehet, amelyeket közösen lehet feldolgozni.

5. Cellahivatkozás (Cell Reference)

A képletek GPS-e

A cellahivatkozás azt jelöli, hogy egy képletben mely cella tartalmát használjuk. Lehet relatív, abszolút vagy vegyes, attól függően, hogy a hivatkozás másolásakor változik-e vagy sem.

6. Relatív cellahivatkozás (Relative Cell Reference)

Rugalmas hivatkozás

Relatív cellahivatkozásnál a képlet másolásakor a hivatkozott cella a képlet pozíciójához képest változik. Például az A1-ből lefelé másolva A2 lesz a hivatkozás.

7. Abszolút cellahivatkozás (Absolute Cell Reference)

Mindig ugyanoda mutat

Abszolút cellahivatkozás esetén a hivatkozás mindig ugyanarra a cellára mutat, függetlenül a képlet másolásától. Az abszolút hivatkozást a dollárjel (\$) jelöli, pl. \$A\$1.

8. Vegyes cellahivatkozás (Mixed Cell Reference)

Fél szabad, fél kötött

Vegyes cellahivatkozásnál csak a sor vagy az oszlop van rögzítve. Például \$A1 esetén az oszlop fix, de a sor változhat.

9. Képlet (Formula)

Számítási parancs

A képlet egy olyan matematikai kifejezés, amelyet a táblázatkezelő program kiértékel. Mindig „=” jellel kezdődik, és tartalmazhat számokat, cellahivatkozásokat és műveleteket.

10. Függvény (Function)

Előre gyártott képlet

A függvény előre definiált képlet, amely meghatározott műveletet hajt végre. Paraméterként általában cellatartományt vagy értékeket kap, például =SZUM(A1:A5).

11. Tartomány (Range)

Cellák kijelölt csoportja

A tartomány egy téglalap alakú cellacsoport, amelyet a bal felső és a jobb alsó cella hivatkozása határoz meg (pl. A1:C10). A tartományok gyakran szerepelnek függvények argumentumaiban.

12. SZUM függvény (SUM Function)

Gyors összeadás

A SZUM függvény egy megadott tartomány minden számát összeadja. Például =SZUM(A1:A10) az A1–A10 közötti számok összegét adja.

13. ÁTLAG függvény (AVERAGE Function)

Az adatok közepe

Az ÁTLAG függvény kiszámítja a megadott tartományban található számok számtani közepét. Hasznos statisztikai elemzéshez, pl. átlagos eredmények meghatározásához.

14. MAX függvény (MAX Function)

A legnagyobb érték

A MAX függvény a megadott tartomány legnagyobb értékét adja vissza. Ez gyors módja annak, hogy megtaláljuk az adatsor csúcspontját.

15. MIN függvény (MIN Function)

A legkisebb érték

A MIN függvény a megadott tartomány legkisebb értékét adja vissza. Segít az adatsor legalacsonyabb értékének azonosításában.

16. DARAB függvény (COUNT Function)

Mennyiségek számlálója

A DARAB függvény megszámolja, hogy egy tartományban hány számot tartalmazó cella van. Ez különösen hasznos mennyiségi elemzéseknél.

17. DARAB2 függvény (COUNTA Function)

Nem üres cellák számlálója

A DARAB2 függvény megszámolja, hogy egy tartományban hány cella nem üres. Így szöveges és számadatokat is beleszámol.

18. DARABTELI függvény (COUNTIF Function)

Feltételes számláló

A DARABTELI függvény megszámolja, hány olyan cella van egy tartományban, amely megfelel egy adott feltételnek. Például megszámolhatjuk vele a 100-nál nagyobb értékeket.

19. NAGY függvény (LARGE Function)

K-adik legnagyobb

A NAGY függvény a tartományban lévő értékek közül a k-adik legnagyobbat adja vissza. Hasznos rangsorolási vagy statisztikai feladatoknál.

20. KICSI függvény (SMALL Function)

K-adik legkisebb

A KICSI függvény a tartományban lévő értékek közül a k-adik legkisebbet adja vissza. Segítségével könnyen meghatározható például a második legkisebb érték.

21. Aktív cella (Active Cell)

A kijelölt mező

Az aktív cella az a cella, amelyik éppen kijelölve van, és ahová az adatbevitel történik. Kerete vastagabb, és tartalmát a szerkesztőlécen is látjuk.

22. Szerkesztőléc (Formula Bar)

A képletek helye

A szerkesztőléc a táblázatkezelő ablakának része, ahol az aktív cella tartalmát láthatjuk és szerkeszthetjük. Itt vihetünk be képleteket és függvényeket is.

23. Kurzor (Cursor)

Írásjelző vonal

A kurzor a kijelölést jelző jel, amely megmutatja, melyik cellába írhatjuk be az adatokat. Mozgatható a billentyűzettel vagy az egérrel.

24. Formázás (Formatting)

Adatok külseje

A formázás az adatok megjelenésének beállítását jelenti: betűtípus, szín, igazítás, számformátum stb. Célja, hogy az adatok áttekinthetőbbek és esztétikusabbak legyenek.

25. Táblázatformátum (Table Format)

Egységes megjelenés

A táblázatformátum előre beállított stílus, amely egy teljes tartomány megjelenését egységesen formázza. Gyors megoldást kínál az adatok kiemelésére.

26. Cellarács (Gridlines)

A táblázat hálójá

A cellarács a táblázatot alkotó sorok és oszlopok határvonalainak hálózata, amely a képernyőn látható. Nyomtatáskor külön beállítható, hogy megjelenjen-e.

27. Szegély (Border)

Adatok kerete

A szegély a cellák köré rajzolt vonal, amely kiemeli az adatokat és elválasztja azokat egymástól. Beállítható vastagsága, színe és stílusa.

28. Kitöltőszín (Fill Color)

Színes háttér

A kitöltőszín a cella hátterének színezése, amellyel az adatokat vizuálisan csoportosíthatjuk vagy kiemelhetjük. Segít a táblázat áttekinthetőségében.

29. Karakterformázás (Character Formatting)

Betűk díszítése

A karakterformázás a cellában lévő szöveg betűtípusát, méretét, színét és stílusát változtatja meg. Használható például félkövér kiemelésre vagy döntött szövegre.

30. Automatikus kitöltés (AutoFill)

Minták folytatása

Az automatikus kitöltés funkció sorozatok és minták folytatására szolgál, például napok vagy hónapok kitöltésére. Az egérrel húzható kis négyzet segítségével működik.

31. Diagram (Chart/Diagram)

Adatok képe

A diagram adatok grafikus ábrázolása, amely segít az összefüggések jobb megértésében. Több típusa van, például oszlop-, kör-, sáv- és pontdiagram.

32. Oszlopdiaqram (Column Chart)

Függőleges összehasonlítás

Az oszlopdiaqram az adatokat függőleges oszlopok formájában ábrázolja. Leggyakrabban mennyiségek összehasonlítására használják.

33. Sávdiaqram (Bar Chart)

Vízszintes összehasonlítás

A sávdiaqram az adatokat vízszintes téglalapokkal mutatja. Akkor praktikus, ha a kategóriák neve hosszú vagy sok összehasonlítandó adat van.

34. Kördiaqram (Pie Chart)

Arányok köre

A kördiaqram az adatokat a teljes mennyiséghez viszonyított arányokként mutatja egy kör szeletei formájában. Alkalmas százalékos megoszlások szemléltetésére.

35. Pontdiaqram (Scatter Plot)

Adatok pontokban

A pontdiaqram az adatokat koordináta-rendszerben ábrázolja, pontok formájában. Matematikai és természettudományos összefüggések szemléltetésére alkalmas.

36. Halmozott oszlopdiaqram (Stacked Column Chart)

Adatok egymáson

A halmozott oszlopdiaqram egy oszlopon belül több adatsort egymásra helyezve jelenít meg. Segít arányokat és összesítéseket egyszerre látni.

37. Csoportosított oszlopdiaqram (Clustered Column Chart)

Adatok egymás mellett

A csoportosított oszlopdiaqram több adatsort egymás mellett jelenít meg. Ezzel könnyen összehasonlíthatók az egyes kategóriákhoz tartozó értékek.

38. Térhatású diaqram (3D Chart)

Látványos, de csalóka

A térhatású diaqram vizuálisan kiemeli az adatokat háromdimenziós ábrázolással. Bár látványos, sokszor megtévesztő lehet.

39. Adatfelirat (Data Label)

Számok a grafikonon

Az adatfelirat közvetlenül a diagramon jeleníti meg az értékeket. Segít pontosabban értelmezni a grafikon tartalmát.

40. Tengely (Axis)

A grafikon alapvonalai

A tengely a diagram koordináta-rendszerének alapvonala, amelyhez az adatok igazodnak. Általában az x-tengely a kategóriákat, az y-tengely pedig a mennyiségeket mutatja.

41. Diagramcím (Chart Title)

A grafikon neve

A diagramcím a grafikon tetején elhelyezett szöveg, amely megnevezi vagy leírja az ábrázolt adatokat. Segít a szemlélőnek gyorsan megérteni a diagram tartalmát.

42. Adatsor (Data Series)

Összetartozó értékek sora

Az adatsor a diagramon ábrázolt, egymással összetartozó értékek halmaza. Például egy éven belüli havi bevételek mind egy adatsorhoz tartoznak.

43. Adatpont (Data Point)

Egyetlen mérési érték

Az adatpont a diagramon egyetlen mérési vagy számított értéket képvisel. Ez lehet egy oszlop, egy körszelet vagy egy pont a koordináta-rendszerben.

44. Jelmagyarázat (Legend)

A színek tolmácsa

A jelmagyarázat a diagram mellett megjelenő magyarázó rész, amely színekkel vagy jelekkel azonosítja az egyes adatsorokat. Nélküle a grafikon értelmezése nehézkes lenne.

45. Értéktengely (Value Axis)

Mennyiségek tengelye

Az értéktengely a diagram azon tengelye, amely a mennyiségi adatokat mutatja. Általában a függőleges y-tengely, de sávdigramnál lehet vízszintes is.

46. Kategóriatengely (Category Axis)

Kategóriák tengelye

A kategóriatengely a diagram azon tengelye, amely a kategóriákat vagy időpontokat ábrázolja. Ez rendszerint a vízszintes x-tengely.

47. Diagramtípus (Chart Type)

Megjelenési forma

A diagramtípus meghatározza, hogyan jelennek meg az adatok grafikus formában. Például oszlopdiagram, sávdiaagram, kördiagram vagy pontdiagram.

48. Diagramtervezés (Chart Design)

A grafikon stílusa

A diagramtervezés a grafikon megjelenésének módosítását jelenti: színek, betűk, formátumok beállítását. Célja az ábra áttekinthetőségének és esztétikájának javítása.

49. Statisztikai számítás (Statistical Calculation)

Jellemzők meghatározása

A statisztikai számítás az adatokból különféle jellemzők, például átlag, minimum, maximum vagy szórás meghatározását jelenti. Ezek a táblázatkezelőben függvények segítségével automatizálhatók.

50. Átlag (Average)

Az adatok középértéke

Az átlag egy adatsor számainak összegét elosztva a darabszámukkal adja meg a középértéket. Segít az adatok általános szintjének meghatározásában.

51. Népsűrűség (Population Density)

Lakosság területenként

A népsűrűség statisztikai adat, amely a népességet osztja a terület nagyságával. Táblázatkezelőben képlettel számítható ki, pl. népesség/terület.

52. Feltételes számlálás (Conditional Count)

Csak a megfelelőket számolja

A feltételes számlálás során csak a meghatározott feltételnek megfelelő adatok kerülnek számbavételre. A táblázatkezelőben erre a DARABTELI (COUNTIF) függvény szolgál.

53. Számformátum (Number Format)

A számok megjelenési módja

A számformátum határozza meg, hogy a cellában tárolt szám hogyan jelenik meg: pénznemként, százalékként, dátumként vagy általános formában. A formátum csak a megjelenést változtatja, a szám tárolása nem változik.

54. Pénznem formátum (Currency Format)

Pénzügyi megjelenítés

A pénznem formátum a számokat pénzügyi értéknek jeleníti meg a megfelelő jelöléssel (pl. Ft, €). Segít a pénzügyi adatok egyértelmű értelmezésében.

55. Százalék formátum (Percentage Format)

Százalékos ábrázolás

A százalék formátum a számokat százalékban jeleníti meg, vagyis az adott értéket 100-zal megszorozva és % jellel ellátva. Például $0,15 \rightarrow 15\%$.

56. Dátum formátum (Date Format)

Időpont számként

A dátum formátum a számokat időpontként jeleníti meg, de a háttérben egy sorszámként tárolódnak ($1900.01.01 = 1$). Lehetőség van különböző megjelenítési stílusok beállítására (pl. 2025.08.26 vagy 26-08-2025).

57. Idő formátum (Time Format)

Az idő számokban

Az idő formátum egy adott napon belüli időpontot a nap törtrészeként tárolja, például $12:00 = 0,5$. A program ezt a számot automatikusan óraként és percként jeleníti meg.

58. Általános számformátum (General Number Format)

Alapértelmezett nézet

Az általános számformátum az alapbeállítás, amelyben a szám formázás nélkül, eredeti alakban jelenik meg. Ez a kiindulópont minden más formátumhoz.

59. Tudományos számformátum (Scientific Number Format)

Számok normálalakban

A tudományos számformátum a számokat normálalakban, hatványozott alakban jeleníti meg (pl. $3,25E+05$). Elsősorban természettudományos számításoknál hasznos.

60. Tört formátum (Fraction Format)

Számok tört alakban

A tört formátum a számokat közönséges tört alakban mutatja (pl. $0,5$ helyett $1/2$). Ez segíthet a mérések és gyakorlati számítások pontosabb megjelenítésében.

61. Munkafüzet (Workbook)

Az egész fájl

A munkafüzet a táblázatkezelő program teljes dokumentuma, amely több munkalapot tartalmazhat. Ez felel meg egy egész fájlnak, amelyben a táblázatok vannak tárolva.

62. Munkalap (Worksheet)

Egy oldal a fájlban

A munkalap egy munkafüzeten belüli oldal, amely sorokat, oszlopokat és cellákat tartalmaz. Több munkalap segítségével külön adatcsoportokat kezelhetünk egy fájlban.

63. Adatbevitel (Data Entry)

Adatok beírása

Az adatbevitel során a felhasználó szöveget, számot, dátumot vagy képletet ír a cellába. Ez a táblázatkezelő program elsődleges funkciója.

64. Adatformázás (Data Formatting)

Az adatok külseje

Az adatformázás az adatok kinézetének szabályozása, például számformátum, betűtípus vagy szín beállításával. Célja a jobb áttekinthetőség és az értelmezés megkönnyítése.

65. Adatszűrés (Data Filtering)

Csak a lényeg marad

Az adatszűrés segítségével egy táblázatban csak a feltételnek megfelelő sorok jelennek meg. Például megjeleníthetjük csak azokat a sorokat, ahol az érték nagyobb mint 100.

66. Rendezés (Sorting)

Adatok sorrendbe rakása

A rendezés az adatok sorrendjének megváltoztatása egy vagy több oszlop alapján. Lehet növekvő vagy csökkenő sorrend, szöveg vagy szám szerint.

67. Másolás (Copy)

Tartalom duplázása

A másolás művelet során egy cella vagy tartomány tartalmát egy másik helyre helyezzük át. Ezt a táblázatkezelőben gyorsbillentyűvel (Ctrl+C, Ctrl+V) is végezhetjük.

68. Áthelyezés (Move)

Tartalom új helyen

Az áthelyezés a cella tartalmának új pozícióba helyezése úgy, hogy az eredeti helyről eltűnik. Általában egérhúzással vagy kivágás-beillesztés művelettel történik.

69. Másolás kitöltőjellel (Fill Handle Copy)

Automatikus terjesztés

A kitöltőjel másolás egy kis négyzettel történik az aktív cella sarkában, amelyet húzva a tartalom vagy a képlet továbbterjeszthető. Ez az automatikus kitöltés egyik formája.

70. Képletmásolás (Formula Copying)

Képletek terjesztése

A képletmásolás során a táblázatkezelő automatikusan módosítja a cellahivatkozásokat a másolás irányának megfelelően. Ez a relatív hivatkozások egyik előnye.

71. Hivatkozás (Reference)

Cellára mutató jelölés

A hivatkozás a táblázat egy cellájára vagy tartományára mutató jelölés, amelyet képletekben használunk. Lehet másik munkalapra vagy akár másik munkafüzetre is mutató.

72. Diagram varázsló (Chart Wizard)

Lépésről lépésre diagram

A diagram varázsló lépésről lépésre segít diagram létrehozásában és testreszabásában. Ma már sok programban helyette a „Diagram beszúrása” funkció működik.

73. Adatérvényesítés (Data Validation)

Beviteli szabályok

Az adatérvényesítés korlátozza, milyen típusú adat vihető be egy cellába. Például beállíthatjuk, hogy csak 1 és 100 közötti számot fogadjon el.

74. Hibajelzés (Error Message)

Figyelmeztető üzenet

A hibajelzés a program figyelmeztetése, ha a bevitt adat nem felel meg a szabályoknak vagy hibás képletet tartalmaz. Ez segít az adatbevitel pontosságának biztosításában.

75. Összesítés (Summarization)

Eredmények kiemelése

Az összesítés egy táblázat adataiból számított eredmény, például összeg, átlag vagy darabszám. A táblázatkezelők erre függvényeket és kimutatásokat kínálnak.

76. Kimutatás (Pivot Table)

Adatok áttekintése

A kimutatás nagy adathalmazok elemzésére szolgáló eszköz, amely csoportosítással és összesítésekkel segít áttekinteni az adatokat. Gyakran használják üzleti és statisztikai elemzésre.

77. Diagramformázás (Chart Formatting)

Grafikon szépítése

A diagramformázás során a diagram színeit, betűtípusát, jelöléseit és vonalait állítjuk be. Ez esztétikai és értelmezési célokat szolgál.

78. Mértékegység (Unit of Measurement)

Az adatok mértéke

A mértékegység az adatok értelmezéséhez szükséges skála, például forint, kilogramm vagy kilométer. Táblázatban gyakran megjelenik az oszlop- vagy tengelycímekben.

79. Grafikon (Graph/Plot)

Összefüggések ábrázolása

A grafikon egy matematikai vagy természettudományos összefüggés ábrázolása koordináta-rendszerben. A pontokat gyakran vonalakkal vagy görbékkel kötjük össze.

80. Értéktáblázat (Value Table)

Értékek listája

Az értéktáblázat egy függvény bemenő értékeit és a hozzájuk tartozó eredményeket tartalmazza táblázatos formában. Ezt használjuk grafikonok rajzolásának alapjául.